

Estudi potencial de l'economia circular del Maresme

*Cap a un futur
sostenible i competitiu*

Introducció

L'economia circular

*L'economia circular representa un canvi de paradigma necessari per afrontar els reptes mediambientals i socioeconòmics actuals. És a partir d'aquest context que neix la necessitat de l'estudi sobre el potencial de l'economia circular a la comarca del Maresme. Aquest posa de manifest la necessitat d'impulsar un nou **model de desenvolupament econòmic sostenible, competitiu i resiliat**.*

Aquest projecte ha permès identificar oportunitats, barreres i línies estratègiques per iniciar la transició progressiva cap a un nou model econòmic basat en la reutilització de recursos, la innovació i la col·laboració entre administracions i diferents sectors socials i econòmics.

En aquest sentit, l'estudi ha fet una radiografia de la realitat actual a la comarca per posar les bases d'un full de ruta 2030 que marca les passes del camí cap a la circularitat. Des d'una mirada global, però arrelada al territori.

Aquest projecte ha permès identificar oportunitats, barreres i línies estratègiques per iniciar la transició progressiva cap a un nou model econòmic.

Diagnosi

Els sectors tractors

En l'anàlisi de la situació del Maresme pel que fa a circularitat, l'estudi ha fet una diagnosi dels sectors productius amb més capacitat per impulsar aquest canvi de model, a través del potencial econòmic i de circularitat. El Maresme compta amb una estructura econòmica diversa, amb presència significativa dels sectors agrari, tèxtil, hostaler i industrial. Són, de fet, els àmbits més ben posicionats per implementar models circulars, donada la seva capacitat de generar impacte positiu i la seva influència sobre altres sectors. L'anomenat efecte tractor.

Sectors potencialment tractors

+Potencial de circularitat

Indústria manufacturera

■ Tèxtil ■ Metall

Agrari

Hostaleria

■ Restaurant ■ Allotjament

± Potencial de circularitat

Comerç

■ Automòbils ■ Alimentació

Construcció

■ Construcció ■ Instal·lacions elèctriques

Indústria manufacturera

■ Química

De la mateixa manera, s'han detectat sectors amb una alta generació de residus, com la indústria o el comerç, que obre la porta a implementar models de reutilització.

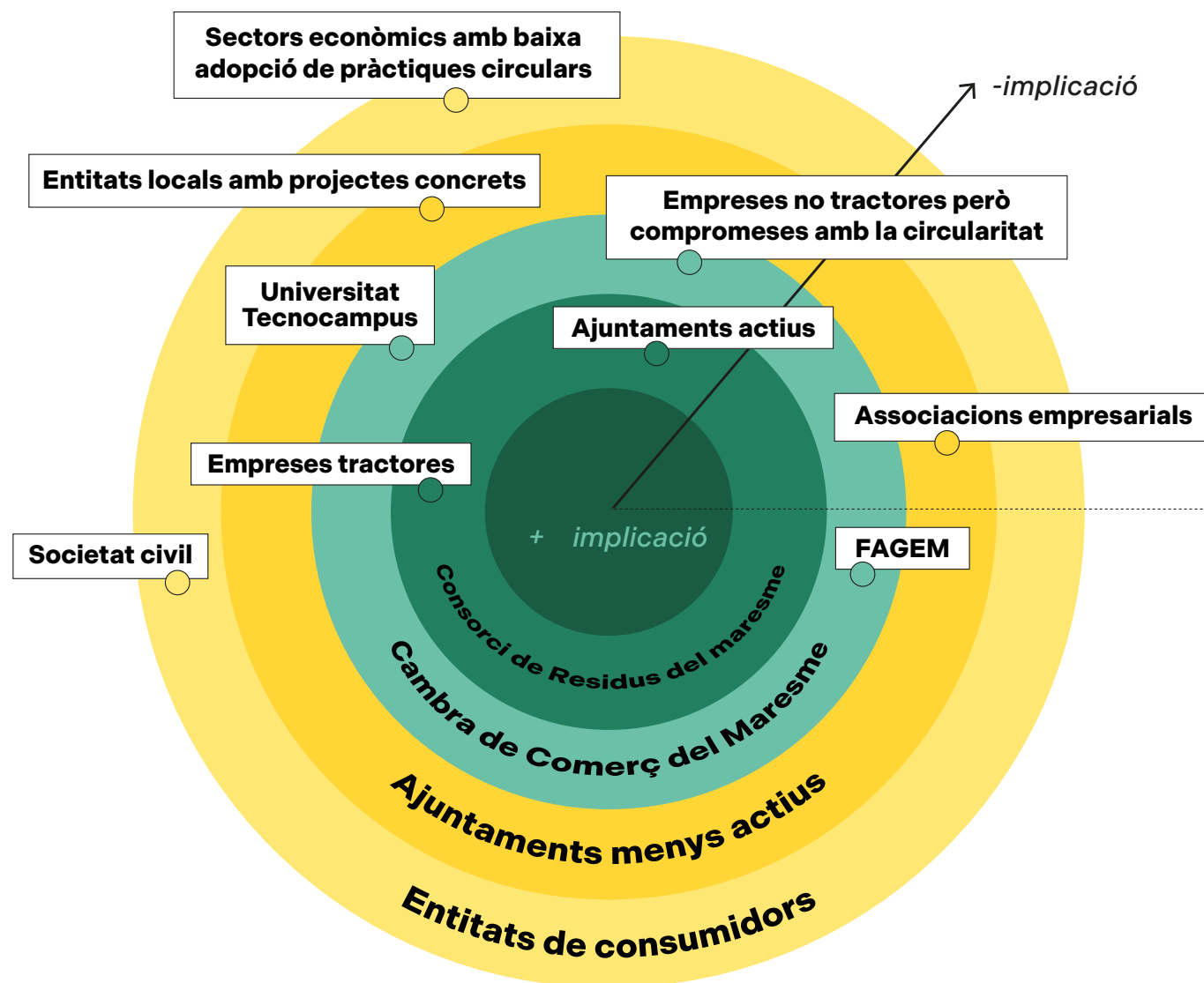
També els polígons industrials esdevenen peça clau com a nodes estratègics de circularitat, però el seu estat actual requereix d'inversions en millores d'infraestructura i serveis perquè el seu paper sigui realment cabdal, a més a més, d'un canvi de mentalitat.

Més enllà dels actors econòmics, la transformació cap a una economia circular no pot dependre només d'un agent. El procés requereix de la participació i de la implicació activa d'administracions públiques, teixit empresarial i ciutadania, a partir d'un model de governança col·laborativa.

A partir de l'estudi s'han identificat els següent agents del territori del Maresme i s'ha determinat el rol que han de portar a terme per la transició cap a la circularitat:

Agent	Rol en la Transició Circular	Quàdruple hèlix
<i>Consell Comarcal del Maresme</i>	<i>Coordinació de polítiques de circularitat i infraestructures.</i>	<i>Govern</i>
<i>Consorci de Residus del Maresme</i>	<i>Gestió de residus i impuls de projectes de valorització.</i>	<i>Govern</i>
<i>Ajuntaments</i>	<i>Regulació, incentius i suport a iniciatives circulars locals.</i>	<i>Govern</i>
<i>FAGEM i Cambra de Comerç</i>	<i>Sensibilització empresarial, suport a la innovació i networking.</i>	<i>Indústria</i>
<i>Empreses líders en circularitat</i>	<i>Implementació de nous models de negoci sostenibles.</i>	<i>Indústria</i>
<i>Càtedra d'Economia Circular del Tecnocampus</i>	<i>Recerca i desenvolupament en circularitat aplicada.</i>	<i>Universitat</i>
<i>Cooperatives i entitats socials</i>	<i>Economia circular basada en el consum responsable i la reutilització.</i>	<i>Indústria</i>
<i>Polígons industrials</i>	<i>Espais de simbiosi industrial i economia col·laborativa.</i>	<i>Indústria</i>
<i>Consumidors i ciutadania</i>	<i>Impuls de la demanda de productes i serveis circulars.</i>	<i>Societat</i>

En aquest sentit també s'ha categoritzat el grau d'implicació que han de tenir els actors del territori en la transformació cap a la circularitat.

Economia circular

És imprescindible una col·laboració activa entre empreses, administracions i ciutadania per fer possible aquest canvi de model.

Barreres a la circularitat

Tot i el potencial de la comarca per a l'impuls de l'economia circular, l'estudi ha identificat també algunes dificultats, com la manca de coordinació entre els agents implicats en el canvi de paradigma -empreses, administracions i ciutadania-, els entrebancs normatius i fiscals o l'escassa cultura empresarial en l'àmbit de la circularitat.

Priorització de les oportunitats per a la implementació

1	Atreure nous clients	5	Reduir riscos ambientals i dependència dels recursos escassos
2	Suport públic (subvencions, finançament...)	6	Adaptació dels processos per futures normatives / acreditacions ambientals
3	Millorar la reputació i patrimoni de la marca	7	Innovar en producte
4	Reducció de costos	8	Col·laborar localment

En aquest sentit, les empreses que ja apliquen mesures de circularitat difícilment van més enllà del reciclatge, la reducció en el consum dels subministraments bàsics o, en menor mesura, l'ús d'energies renovables, la mateixa situació que a nivell català. Cal encara reforçar dinàmiques per fomentar l'adopció de mesures innovadores com el consum col·laboratiu, la simbiosi industrial o la servitització.

	Comerç	Indústria manufacturera	Hostaleria	Construcció	Marítim	Total
Aplicació de l'economia circular	21%	22%	58%	13%	nd	28%
Reducció del consum de matèries primeres / energia / aigua	31%	30%	41%	50%	43%	35%
Reciclatge	27%	28%	22%	25%	14%	21%
Ús d'energies renovables	31%	17%	19%	0%	14%	20%
Reutilització	7%	13%	16%	0%	29%	14%
Manteniment i reparació	2%	11%	3%	0%	0%	6%
Consum col·laboratiu	2%	0%	0%	0%	0%	2%
Simbiosi industrial	0%	0%	0%	25%	0%	0%
Servitització	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Full de ruta

Full de ruta 2030

A partir d'aquesta diagnosi, el projecte planteja també un full de ruta per tal d'accelerar la transició de manera progressiva, adaptada a la realitat del territori i amb una visió a llarg termini.

Les accions prioritàries inclouen:

1	Creació d'un Consell de Governança Circular: organisme de coordinació de polítiques i estratègies integrades.
2	Incentius fiscals i econòmics per a empreses circulars.
3	Transformació dels polígons industrials i foment de la col·laboració intersectorial per a la transició cap a l'economia circular.
4	Programes de sensibilització i formació sobre economia circular i consum responsable.
5	Desenvolupament de mercats de segona mà, espais de reparació i iniciatives d'economia social.
6	Impuls d'incubadores i acceleradores d'empreses circulars.

Gestió de la governança circular

- Impuls d'una governança col·laborativa i coordinació territorial
- Desenvolupament d'estructures i tecnologia per la circularitat
- Dinamització de la col·laboració territorial i intersectorial

Societat i consum

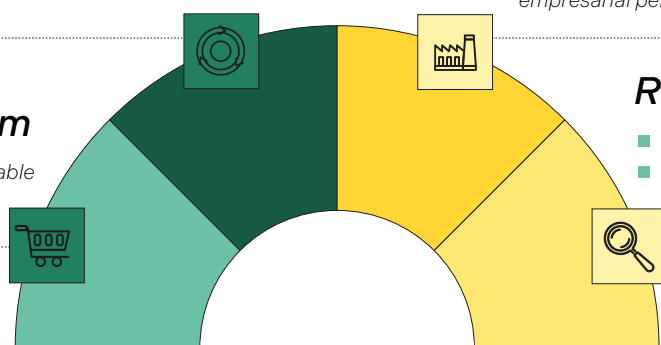
- Foment del consum responsable i participació ciutadana

Teixit empresarial

- Transformació del teixit productiu cap a la circularitat
- Reactivació i transformació dels polígons industrials cap a models de negocis sostenibles
- Foment de la col·laboració intersectorial i sensibilització empresarial per a la transició cap a l'economia circular

Recerca i captació

- Captació i formació en economia circular
- Impuls a la creació d'empreses circulars

L'estudi aprofundeix en el desenvolupament de cada línia estratègica incloent l'estat actual, el futur desitjat, les accions prioritàries per assolir aquest futur i els indicadors de seguiment per avaluar el seu compliment.

Taula resum del full de ruta per la transició a l'economia circular

El Maresme 2030 és un referent en economia circular, amb una governança col·laborativa, empreses innovadores i infraestructures eficients per a la reutilització de recursos. Els incentius i la regulació impulsen models sostenibles, mentre que la ciutadania adopta hàbits de consum responsable. La formació i la innovació generen ocupació i competitivitat, consolidant un territori més resiliència i sostenible.

Línia estratègica	Situació actual	Futur desitjat 2030	Accions prioritàries	KPI pel seguiment
EIX 1. GESTIÓ DE LA GOVERNANÇA CIRCULAR				
<i>Impuls d'una governança col·laborativa i coordinació territorial</i>	<i>El territori manca d'un òrgan de referència que coordini les iniciatives en economia circular, dificultant el desenvolupament d'estratègies conjuntes.</i>	<i>El Maresme esdevindrà un exemple de governança col·laborativa, amb empreses, administracions, sector acadèmic i societat civil treballant conjuntament per a la transició circular.</i>	<i>Crear el consell de governança circular per coordinar les accions, establir un marc normatiu i d'incentius, i garantir la cooperació entre municipis i sectors.</i>	<i>Índex de circularitat regional (ICR), que mesura l'impacte de les iniciatives i les polítiques implementades.</i>
<i>Desenvolupament d'estructures i tecnologia per a la circularitat</i>	<i>El Maresme té mancances en plataformes digitals per a l'intercanvi de materials i infraestructures de valorització de residus, amb poca innovació tecnològica.</i>	<i>El Maresme disposarà de plataformes digitals avançades i infraestructures especialitzades en la valorització de residus, amb un gran suport a la recerca i innovació.</i>	<i>Desenvolupar plataformes digitals per a l'intercanvi de materials, crear infraestructures per a la valorització de residus i promoure la recerca i innovació tecnològica.</i>	<i>Nombre de plataformes digitals operatives per a l'intercanvi de materials.</i>
<i>Dinamització de la col·laboració territorial i intersectorial</i>	<i>No existeixen espais estructurats per a la col·laboració intersectorial, fet que limita el desenvolupament de projectes conjunts en economia circular.</i>	<i>El Maresme disposarà d'una plataforma consolidada de cooperació intersectorial per a crear projectes col·laboratius, amb èmfasi en la simbiosi industrial i la reutilització de recursos.</i>	<i>Crear xarxes de plataformes digitals i físiques per a l'intercanvi de recursos, establir polígons industrials d'economia circular i desenvolupar projectes pilot de simbiosi industrial.</i>	<i>Percentatge d'empreses involucrades en projectes col·laboratius intersectorials.</i>

Línia estratègica	Situació actual	Futur desitjat 2030	Accions prioritàries	KPI pel seguiment
EIX 2: TEIXIT EMPRESARIAL				
Transformació del teixit productiu cap a la circularitat	La implantació de models circulars és baixa i hi ha poca adopció de pràctiques com l'ecodisseny i la servitització.	Per al 2030, les empreses adoptaran models de negoci circulars de manera generalitzada amb incentius econòmics i fiscals.	Oferir ajuts, subvencions i programes d'acompanyament tècnic per a petites i mitjanes empreses per implementar models circulants.	Percentatge d'empreses amb models de negoci circulars.
Reactivació i transformació dels polígons industrials cap a models de negoci sostenibles	Els polígons industrials estan poc aprofitats, amb una baixa ocupació i majoritàriament utilitzats per activitats logístiques i comerç petit.	Els polígons es transformaran en hubs de simbiosi industrial amb intercanvi de recursos entre empreses.	Crear plataformes de simbiosi industrial, mecanismes per a la reutilització de residus i incentivar la col·laboració entre empreses dels polígons.	Percentatge d'empreses dels polígons industrials que participen en plataformes de simbiosi industrial.
Foment de la col·laboració intersectorial i sensibilització empresarial per a la transició cap a l'economia circular.	Les empreses estan començant a adoptar pràctiques circulars, però hi ha poca col·laboració entre sectors i una estratègia conjunta.	El 2030, el Maresme serà un territori interconnectat amb una col·laboració intersectorial fonamental per a la transició circular.	Crear clústers intersectorials d'economia circular, desenvolupar programes de formació i sensibilització, i establir incentius per a la transició a models sostenibles.	Percentatge d'empreses que participen en clústers intersectorials d'economia circular.

Línia estratègica	Situació actual	Futur desitjat 2030	Accions prioritàries	KPI pel seguiment
EIX 3: RECERCA I CAPACITACIÓ				
<i>Capacitació i formació en economia circular</i>	<i>Hi ha una manca de programes formatius específics en economia circular, així com una connexió limitada entre el món acadèmic i el sector empresarial.</i>	<i>El Maresme tindrà una xarxa consolidada de programes formatius en economia circular per a empreses, administracions, emprenedors i ciutadania.</i>	<i>Desenvolupar programes formatius en economia circular a tots els nivells i crear xarxes de mentors i experts.</i>	<i>Nombre de programes de formació implementats per a empreses, institucions i ciutadania.</i>
<i>Impuls a la creació d'empreses circulars</i>	<i>El Maresme té un ecosistema empresarial en creixement, però manca de suport específic per a empreses emergents en economia circular.</i>	<i>Es convertirà en un territori on l'emprenedoria circular serà fonamental per al desenvolupament econòmic, amb espais de co-working i programes de suport per a emprenedors.</i>	<i>Crear incubadores i acceleradores d'empreses circulars, establir xarxes de mentoria i promoure models de finançament específics per a iniciatives circulars.</i>	<i>Nombre d'emprenedors que participen en programes d'incubació o acceleració d'empreses circulars.</i>
EIX 4: SOCIETAT I CONSUM				
<i>Foment del consum responsable i participació ciutadana</i>	<i>La cultura de consum responsable està poc arrelada, amb escassa participació ciutadana i mancança d'espais educatius en circularitat.</i>	<i>El Maresme consolidarà hàbits de consum responsable i models de consum col·laboratiu, amb espais educatius i polítiques de compra pública sostenible.</i>	<i>Crear campanyes de sensibilització, fomentar mercats de segona mà, promoure iniciatives d'economia social i aplicar criteris de circularitat en la contractació pública.</i>	<i>Nombre de campanyes d'educació i sensibilització ambiental realitzades al territori.</i>

Conclusions

Molt més enllà

*L'economia circular va molt més enllà d'una moda o una opció per al desenvolupament econòmic d'un territori. La seva implementació és ja una necessitat i una oportunitat per construir **un Maresme més sostenible, resilient i competitiu**. La comarca té el potencial necessari per esdevenir un referent, però cal passar de manera valenta i decidida de la diagnosi a l'acció. Aquest estudi posa les bases per traçar el camí, a partir d'accions concretes i el foment global d'una cultura circular a tots els nivells. Perquè una societat més circular no només no desaprofita, sinó que es reinventa i innova de manera responsable per crear un futur millor. El canvi cap a un món més sostenible comença aquí i no pot esperar més.*

La comarca té el potencial necessari per esdevenir un referent, però cal passar de manera valenta i decidida de la diagnosi a l'acció.

*La transició cap a la
circularitat és un camí que
comença amb accions
concretes avui, per
construir un futur més
sostenible per a la nostra
comarca i el nostre
planeta.*

